

УДК 657.28:331.322

Бондаренко О. М.

к.е.н., доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту

Гармаш А. В.

здобувач вищої освіти, першого (бакалаврського) рівня спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

ОПП «Облік і аудит»

Національний авіаційний університет (м. Київ)

ВІДПУСКОВІ ВИПЛАТИ: РОЗРАХУНОК, ФІНАНСОВИЙ ОБЛІК ТА ВІДОБРАЖЕННЯ У ЗВІТНОСТІ

Анотація. Для досягнення поставленої мети та вирішення завдань дослідження використані наступні загальнонаукові і спеціальні методи: спостереження, порівняння, аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, графічний, табличний, діалектичний та системний методи, тощо, обґрунтування теоретичних та практичних аспектів обліку нарахування відпустових виплати для удосконалення їх обліку.

Ключові слова. Відпускові виплати, звітність, фінансовий результат, фінансовий облік.

Кожний громадянин України згідно з нормами трудового законодавства має право на працю та відпочинок. Своє право на відпочинок громадяни реалізують шляхом отримання різних видів оплачуваних відпусток. При цьому процес обліку відпусткових виплат є доволі складним та трудомістким, які для працівників відділу кадрів, так і для бухгалтерів. Від своєчасності і правильності проведених розрахунків відпусткових виплат та наведених в обліку даних залежить не тільки загальний дохід працівника, а й розмір сплачених підприємством податків, страхових внесків, відображених у звітності витрат та фінансового результату діяльності суб'єкта господарювання.

Саме тому, досить актуальною є проблема удосконалення обліку відпусткових виплат на підприємствах.

Право кожного робітника на відпочинок реалізується шляхом надання різноманітних видів відпусток. Основні види відпусток встановлені Законом України «Про відпустки» №504/96-ВР, але кожне підприємство має право встановлювати додаткові види відпусток, які воно закріплює у колективному договорі.

Необхідно відмітити, що у період дії воєнного стану щорічна основна оплачувана відпустка надається працівникам тривалістю 24 календарні дні.

При цьому працівникові можуть бути надані щорічні додаткові відпустки, соціальні та інші відпустки

Згідно норм Закону України «Про відпустки» Загальна тривалість щорічних основної та додаткових відпусток не може перевищувати 59

календарних днів, а для працівників, зайнятих на підземних гірничих роботах, – 69 календарних днів.

Основним нормативним документом, який гарантує право працівників на відпочинок є Конституція України. Порядок надання, методика обліку, нарахування та виплати відпускних регулюється різноманітними законами, положеннями, та інструкціями відповідно до чинного законодавства. Також регулювання нарахування та облік відпускних виплат здійснюється на рівні підприємства.

Для обліку нарахування та використання резерву відпусток використовується пасивний балансовий субрахунок 471 «Забезпечення виплат відпусток». Нараховані, але не виплачені суми відпускних виплат відображаються у 3 розділі пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан) у рядку 1630 «Кредиторська заборгованість за розрахунками з оплати праці» У Звіті про фінансові результати нараховані працівникам відпускні відображаються за статтями витрат, а саме у рядках 2020 «Собівартість реалізованої продукції», 2130 «Адміністративні витрати», 2150 «Витрати на збут» та 2180 «Інші операційні витрати». Але побачити конкретну суму нарахованих відпускних у Звіті про фінансові результати неможливо.

Під час воєнного стану, при розрахунку суми відпусткових виплат треба враховувати наступне:

- період призупинення дії трудового договору слід виключити з розрахункового періоду;
- при розрахунку відпускних віднімати святкові і неробочі дні, які потрапляють на період з 24 березня 2022 року по день закінчення воєнного стану, не потрібно;
- період призупинення трудового договору також не зараховується й у стаж, який дає право на щорічну відпустку;
- із розрахункового періоду слід також виключити час, за який відсутні дані про нараховану заробітну плату працівника внаслідок проведення бойових дій під час дії воєнного стану.

Сума нарахованих відпускних виплат за кожним працівником, також як і нарахована заробітна плата відображаються у додатку 4 (4ДФ) Податкового розрахунку — «Відомості про суми нарахованого доходу, утриманого та сплаченого податку на доходи фізичних осіб та військового збору».

Проаналізувавши порядок ведення обліку відпусткових виплат, нами запропоновано низку удосконалень. субрахунок 661 «Розрахунки за заробітною платою» доцільно доповнити 6 субрахунками третього порядку, два з яких доцільно використовувати при нарахуванні відпусткових виплат. Крім того, на нашу думку до субрахунку 6614 «Розрахунки за нарахованими відпускними» доцільно відкривати ще аналітичні рахунки за видами відпусток, такі як:

- розрахунки за нарахованими виплатами за щорічними основними відпустками;
- розрахунки за нарахованими виплатами за додатковими відпустками;

- розрахунки за нарахованими виплатами за відпустками у зв'язку з навчанням.

Нарахування та використання резерву відпусток на ТОВ «ГУАЛАПАК УКРАЇНА» здійснюється на субрахунку 471 «Забезпечення виплат відпусток» рахунки 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів». На нашу думку, субрахунок 471 треба також як і субрахунок 661 доповнити субрахунками третього порядку для отримання аналітичної інформації у розрізі працівників різних структурних підрозділів підприємства

Крім того, для покращення обліку відпусткових виплат на ТОВ «ГУАЛАПАК УКРАЇНА» доцільно скласти зведену відомості нарахування відпусткових виплат.

Таким чином, запропоновані методи удосконалення дадуть можливість систематизувати нарахування відпусткових виплат на підприємстві, а також розширити можливості використання облікової інформації в управлінні та підвищити ефективність взаємодії різних користувачів інформації.

Список використаних джерел:

1. Кодекс законів про працю України: Закон України від 10 грудня 1971 р. № 322VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 24.11.2023).
2. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні: Закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. URL: <http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 24.11.2023).
3. Про відпустки: Закон України від 15 листопада 1996 р. № 504/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/504/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 24.11.2023).
4. Долга І. Надаємо відпустку: документальне оформлення. Платник єдиного податку. 2018. №19. URL: <https://ibuhgalter.net/material/431/9265> (дата звернення: 24.11.2023)
5. Економіка, управління та адміністрування в координатах сталого розвитку. Riga: "Izdevnieciba "Baltija Publishing". Edited by Serhii Smerichevskiy, Tetiana Kosova. 2021. Антипенко Н.В., Жам О.Ю., Рибак О.М. Активізація страхового ринку України в умовах євроінтеграції. Р. 273-289. З грифом «Рекомендовано Вченою радою НАУ». Протокол № 12 від 20.12.2021.